

Brief aan Tweede Kamer

Amsterdam, 12 april 2010

Geachte heer/mevrouw,

Met het oog op de voorjaarsvergadering van het IMF en de Wereldbank op 24 en 25 april en het Algemeen Overleg dat de Tweede Kamer daarover op 15 april voert, willen wij een aantal onderwerpen onder uw aandacht brengen. Wij zouden graag zien dat de Tweede Kamer er bij de Ministers van Buitenlandse Zaken en Financiën op aandringt dat binnen de Wereldbank en het IMF een aantal belangrijke hervormingen worden doorgevoerd, op het gebied van de bestuursstructuur van IMF en Wereldbank, conditionaliteiten die de Wereldbank aan leningen stelt en haar klimaatbeleid.

Hervormingen bij IMF en Wereldbank

Tijdens de voorjaarsvergadering van het IMF en de Wereldbank komen de voorgenomen bestuurshervormingen aan bod. Een van de zaken die voorligt is de stemverhoudingen binnen beide organisaties. Bij het IMF moet een afgesproken verschuiving van 5% nader ingevuld worden. Bij de Wereldbank moet tijdens de voorjaarsvergaderingen een besluit genomen worden over de verschuiving van stemverhoudingen. Met betrekking tot de Wereldbank bezigt Nederland het standpunt dat moet worden vastgehouden aan de op de G20 top in Pittsburgh overeengekomen tekst dat de overdracht van stemgewicht in de Wereldbank van rijkere landen naar ontwikkelingslanden en opkomende economieën bij de komende herschikking ten minste 3% moet zijn. Dat zou volgens voormalig minister van Ontwikkelingssamenwerking Bert Koenders gerealiseerd kunnen worden door middel van een formule die naast economisch gewicht ook betrokkenheid van landen bij de Wereldbank Groep moet meewegen.

Both ENDS en Jubilee Nederland zijn blij met de getoonde betrokkenheid van Nederland bij de hervormingen van de Wereldbank en het IMF. Graag zouden we zien dat Nederland nu concreet benoemt welke landen stemgewicht moeten inleveren en welke stemgewicht winnen. Is Nederland als het erop aankomt bereid zelf stemgewicht in te leveren en hoe staan de Ministeries tegenover een Europese zetel? De minister van Ontwikkelingssamenwerking heeft eerder aangegeven dat landen die financieel bijdragen aan de Wereldbank Groep, zoals Nederland, hun betrokkenheid moeten terugzien in stemgewicht. Een

kanttekening hierbij is echter dat donor-bijdragen weliswaar belangrijk zijn, maar dat zij maar één van de financieringsbronnen van de Wereldbank vertegenwoordigen. Een andere belangrijke bron voor de Wereldbank Groep blijven de terugbetalingen vanuit ontwikkelingslanden.

Met betrekking tot de Europese zetel willen wij opmerken dat individuele landen weliswaar stemgewicht inleveren, maar dat fragmentatie door samenvoegen voorkomen wordt. Nog belangrijker, vasthouden aan de status quo zou in het licht van de veranderende wereldverhoudingen wel eens contraproductief kunnen zijn. Immers, hoe interessant blijven de Bretton Woods instellingen voor opkomende landen, als zij gedomineerd blijven door de 'oude wereld'.¹

Ons inziens moet de Wereldbank, om een effectieve rol in de strijd tegen armoede te kunnen spelen, meer democratisch, verantwoordelijk en legitiem worden. Dat kan worden bewerkstelligd door meer gelijkheid te creëren tussen crediteuren en debiteuren; gelijkheid van stem en van stemverhouding voor ontwikkelde en ontwikkelingslanden in IDA en IBRD. Debiteuren dragen door middel van terugbetalingen namelijk ook voor een belangrijk deel bij aan de financiering van de Wereldbank Groep. Daarnaast bepleiten we één gezamenlijke Europese zetel en het opheffen van permanente zetels op basis van oude machtsverhoudingen.

Klimaat

De afgelopen jaren heeft de Wereldbank actief ingezet op een ondersteunende rol voor ontwikkelingslanden bij het voorkomen van en het aanpassen aan klimaatverandering. Hiertoe zijn de klimaatinvesteringsfondsen opgezet, waarvoor in 2008 US\$ 6.1 miljard is toegezegd. Both ENDS en Jubilee zijn zeer kritisch over de rol die de Wereldbank speelt als kanaal voor internationale klimaatfinanciering, gegeven het gebrek aan representativiteit van de instelling. De klimaatinvesteringsfondsen voldoen niet aan een aantal essentiële principes die een rechtvaardig en effectief financieringssysteem voor klimaat moeten garanderen.

De UNFCCC stelt dat fondsen voor adaptatie en mitigatie onder de autoriteit van de *Conference of Parties* (COP) moeten vallen. Ook de G77 stelt zich achter deze eis. Dit houdt in dat de COP het mandaat heeft om te beslissen over regels en procedures die worden voorgesteld door de uitvoerende organen. Dit is niet het geval bij de klimaatinvesteringsfondsen van de Wereldbank en de kans is klein dat de Bank deze autoriteit zal erkennen in de toekomst. Daarnaast is de opzet van de Wereldbank klimaatinvesteringsfondsen donor-gestuurd. Volgens een discussiepaper in opdracht van de Wereldbank heeft dit geleid tot een beperkte betrokkenheid van een brede vertegenwoordiging van samenlevingen in zuidelijke

---

¹ Europa herkent machtsambities VS en China niet, NRC Handelsblad, 8 april 2010

landen bij de ontwikkeling van de investeringsplannen.² Tot slot zijn de fondsen opgezet om zowel leningen als giften te verlenen, wat met name controversieel is bij adaptatiefondsen die beschikbaar worden gesteld onder het *Pilot Programme for Climate Resilience*, aangezien dat niet strookt met het *polluter pays principle*.

Bovendien leunt de energieportefolio van de Wereldbank nog sterk op fossiele brandstoffen. Hoewel de Wereldbank haar budget voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie jaarlijks verhoogt, is het zorgwekkend dat zij, via private sector leningen van het IFC, tegelijkertijd op veel grotere schaal investeert in het gebruik van fossiele brandstoffen (met name in kolencentrales) en dat haar investeringen hierin de laatste jaren sterk zijn toegenomen. Dit maakt de positie van de Bank op het gebied van klimaatverandering tweeslachtig en zelfs controversieel. De lening van US\$ 3.75 miljard aan het Zuid-Afrikaanse energiebedrijf ESKOM, die op 8 april jl. is goedgekeurd, om voornamelijk een nieuwe kolencentrale te financieren, is hiervan een voorbeeld. De Nederlandse kiesgroep heeft zich bij de stemming onthouden van haar stem. Hoewel het positief is dat Nederland niet ingestemd heeft met deze controversiële lening, zou zij zich sterker hebben kunnen uitspreken en de lening kunnen tegenhouden door tegen te stemmen.

In 2010 speelt bij de Wereldbank een groot aantal processen die invloed zullen hebben op het toekomstige klimaatbeleid van de Bank. Zo is er de herziening van het energiebeleid van de Wereldbank Groep. De conceptnota voor deze herziening laat zien dat het belangrijk is om er bij de Bank op aan te dringen duidelijker een keuze te maken voor een omslag naar duurzame energie. Daarnaast is er de herziening van de *IFC Performance Standards on Social and Environmental Sustainability*, waarbij Both ENDS en Jubilee erop willen aandringen dat Nederland zich ervoor inzet om deze sociale en milieustandaarden te versterken en te verzekeren dat klimaatverandering via IFC-leningen niet wordt bevorderd, maar effectief wordt tegengegaan.

Debt sustainability Framework

Tijdens het vorige Algemeen Overleg dat uw Kamer over de Wereldbank en het IMF voerde zijn vragen gesteld over de herziening van het *Debt Sustainability Framework* (DSF). Het DSF, dat dient om te bepalen of landen giften dan wel leningen zouden moeten ontvangen, wordt onder meer flexibeler met betrekking tot de concessionaliteitseisen. Deze worden voortaan per land bepaald, dus niet meer *one size fits all*. Wij willen daarenboven graag benadrukken dat het stellen van concessionaliteitseisen niet betekent dat economische beleidsvoorwaarden gesteld kunnen worden. Toewijzing van middelen aan ontwikkelingslanden moet gebeuren op basis van de behoeften van ontwikkelingslanden, in plaats van op basis van wensen van donoren.

---

² Radner, J. (2010), Looking ahead for lessons in the climate investment funds: a report on emerging themes for learning. Consultative draft for comments. <http://www.climateinvestmentfunds.org/cif/node/1100>

Voormalig minister van Financiën Wouter Bos heeft aangegeven dat initiatieven ter versterking van het schuldenbeheer in ontwikkelingslanden door Nederland worden gesteund. Daarnaast heeft de minister aangegeven te bezien of het opportuun is dit beleid te intensiveren. De economische crisis noopt tot blijvende aandacht voor de houdbaarheid van schulden van ontwikkelingslanden, zeker nu de laatste maanden zich zelfs schuldenproblemen in ontwikkelde landen als Griekenland, Spanje, Ierland en Portugal manifesteren. Daarom roepen wij de Nederlandse overheid op haar voornemen het schuldenbeleid te intensiveren waar te maken.

IDA 16

Daarnaast staat dit jaar de middelenaanvulling van IDA 16 op de agenda. Deze zal naar verwachting niet op de voorjaarsvergadering in Washington besproken worden, maar in separate sessies. Er wordt naar gestreefd om vervolgens eind 2010 een akkoord te tekenen. De Wereldbank *International Development Association* (IDA) heeft de donoren verzocht een grotere bijdrage te leveren, dan voor IDA 15 het geval was.

Samen met een Europese alliantie van NGO's roepen Both ENDS en Jubilee Nederland de Europese overheden op om door middel van deze middelenaanvulling zeker te stellen dat de hulp effectief bijdraagt aan het behalen van de *Millennium Development Goals* in 2015. Een taak die extra moeilijk wordt gezien de schatting van de Wereldbank dat als gevolg van de economische crisis juist meer mensen onder de armoedegrens zijn gezakt.

Bijgevoegd ontvangt u een statement met aanbevelingen van Europese NGO's voor de Wereldbank om van de Bank een echte ontwikkelingsbank te maken die duurzame bestrijding van armoede als haar belangrijkste taak heeft. Daartoe zouden door de aandeelhouders van de Wereldbank de volgende drie voorwaarden gesteld moeten worden, alvorens tot uitgebreidere middelenaanvulling wordt overgegaan:

1. Fundamentele en snelle hervorming van de bestuursstructuur (waaronder de stemverhoudingen) van de Wereldbank is noodzakelijk voordat nieuwe middelen worden toegekend;
2. De Wereldbank zou geen voorwaarden moeten stellen aan IDA-leningen, de zogenoemde conditionaliteit. Middelen moeten worden besteed op basis van de behoeftes van ontwikkelingslanden in plaats van op basis van de wensen van het Westen.
3. De Wereldbank moet stoppen met het ondersteunen van de productie en het gebruik van fossiele brandstoffen. In plaats daarvan zou de Wereldbank zich sterk moeten maken voor klimaatvriendelijkere manieren van energie productie en consumptie. Dit moet duidelijk naar voren komen in het nieuwe energiebeleid en de nieuwe IFC *Performance Standards*.

Wij hopen met deze brief een bijdrage te leveren aan uw voorbereiding van het Algemeen Overleg van komende donderdag en dat u bovenstaande meeneemt in uw bespreking met minister De Jager van Financiën en minister Verhagen van Ontwikkelingssamenwerking. Uiteraard zijn wij graag bereid ons schrijven nader toe te lichten en eventuele vragen te beantwoorden. Daartoe kunt u contact opnemen met Anouk Franck (af@bothends.org / 020-530 66 00)

Met vriendelijke groet,

Koos de Bruijn
Coördinator, Jubilee Nederland

Anouk Franck
Beleidsmedewerker, Both ENDS

Bijlagen:

1. How World Bank International Association lending can work towards achieving sustainable development objectives, A European Civil Society Statement, maart 2010
2. Europa herkent machtsambities VS en China niet, NRC Handelsblad, 8 april 2010